Poradenské služby nově v MŠ: Jaké povinnosti přebírají ředitelé od 1. 1.

JUDr. Hana Poláková

Novela školského zákona přináší od 1. ledna 2026 zásadní změny v oblasti poradenských služeb ve školách, a to i těch mateřských. Nově je jejich zajištění výslovnou odpovědností ředitele školy a rozšiřuje se okruh odborníků, kteří se na této činnosti mohou podílet. Jaké jsou nové povinnosti škol, personální zajištění, financování i dokumentace poradenských služeb v mateřských, základních a středních školách?

Rok 2025 přinesl v souvislosti s přijetím dalších právních předpisů řadu novel školského zákona. Jednou z významných oblastí, které se tyto změny dotýkají, jsou **poradenské služby ve školách**. Od 1. ledna 2026 vstupuje v účinnost nové ustanovení § 120a, jež jednoznačně stanovuje odpovědnost ředitele mateřské, základní i střední školy za zajištění poradenských služeb ve škole.

Nová právní úprava zároveň mění dosavadní pojetí školních poradenských pracovišť, **rozšiřuje okruh odborných profesí** zapojených do poradenské činnosti a klade důraz na systematickou podporu dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, prevenci rizikového chování i spolupráci se školskými poradenskými zařízeními. Změny se navíc promítají také do oblasti financování těchto pozic i do povinné dokumentace. V následujícím textu přinášíme přehled nejdůležitějších novinek, které by vedení škol nemělo přehlédnout.

> **Poradenské služby v MŠ zajistí konkrétní zaměstnanci, jako psycholog, speciální pedagog, školský logoped či sociální pedagog.**

Poradenské služby nově i ve školkách

Od 1. 1. 2026 platí nové ustanovení § 120a, podle něhož ředitel mateřské, základní nebo střední školy zabezpečuje poskytování poradenských služeb ve škole. Poradenskými službami **poskytovanými ve škole** jsou zejména:

a) zajišťování kvality a organizace podpory vzdělávání dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami;

b) zajišťování prevence rizikového chování;

c) spolupráce se školskými poradenskými zařízeními a dalšími subjekty při podpoře dětí a žáků ve vzdělávání;

d) poskytování metodické podpory pedagogickým pracovníkům školy při identifikaci a vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami; a

e) v případě základních a středních škol koordinace kariérového poradenství.

Složení pedagogických pracovníků školy, kteří se podílejí na poskytování poradenských služeb ve škole, stanoví vnitřním předpisem ředitel školy **po projednání v pedagogické radě**. Původně vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, ukládala zřídit v základních školách, středních školách a vyšších odborných školách školní poradenské pracoviště, kde zde umístění zaměstnanci zpracovávají program poskytovaných poradenských služeb školou. Nově se poradenské služby zaměřují na mateřské školy, základní školy a střední školy.

Vyšší odborné školy vzdělávající studenty, tedy svéprávné osoby, mohou a nemusí poskytovat poradenské služby v rozsahu předepsaném pro základní a střední školy.

V případě malých mateřských škol zřizovat další organizační útvar příspěvkové organizace se jeví jako nadbytečné. Poradenské služby budou **zajišťovat konkrétně určení zaměstnanci**. Na poskytování poradenských služeb v mateřské, základní, střední nebo vyšší odborné škole se může podílet psycholog, speciální pedagog, školský logoped nebo sociální pedagog. Činnost těchto pedagogických pracovníků je stanovena v příloze č. 3 této vyhlášky. Na základních školách a středních školách jsme se standardně setkávali s výchovnými poradci a metodiky prevence, popřípadě i s psychologem, speciálním pedagogem nebo školským logopedem. Nově se může jednat i o sociálního pedagoga. Všichni budou **financováni ze státního rozpočtu**, pokud na ně základní škole vznikne nárok podle novelizované podoby nařízení vlády č. 123/2018 Sb. (PHmax).

V mateřské škole očekávám, že pedagogický pracovník určený jako **metodik prevence** projde studiem pro výkon specializovaných činností určeným ve vyhlášce č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a o kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů. Pedagogickému pracovníkovi vznikne **nárok na příplatek** za výkon specializované činnosti podle ustanovení § 133 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Spádové obvody poraden

Podle novelizované podoby vyhlášky č. 72/2005 Sb. podmínkou poskytnutí individuální psychologické, speciálněpedagogické nebo logopedické poradenské služby ve škole je informování, a to prostřednictvím formuláře, jehož vzor je stanoven v příloze č. 5 této vyhlášky. Škola **prokazatelným a srozumitelným způsobem informuje** žáka a v případě žáka, který má zákonného zástupce, také jeho zákonného zástupce o:

a) psychologických, speciálněpedagogických nebo logopedických poradenských službách, které poskytuje, včetně určení pedagogických pracovníků, kteří je zajišťují;

b) účelu a průběhu poskytování psychologických, speciálněpedagogických nebo logopedických poradenských služeb; a

c) právech a povinnostech žáka a jeho zákonného zástupce spojených s poskytováním psychologických, speciálněpedagogických nebo logopedických poradenských služeb ve škole, včetně práva obrátit se na Českou školní inspekci podle školského zákona.

Podle ustanovení § 171a školského zákona Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy stanoví **opatřením obecné povahy** poradnám, jejichž činnost vykonává právnická osoba zřizovaná krajem, obcí nebo svazkem obcí, která má sídlo na území kraje, **spádové obvody** pro účely metodického vedení škol na území kraje podle § 116 odst. 4; v odůvodněných případech zahrne ministerstvo do spádového obvodu poradny i školu z území jiného kraje. Metodické vedení škol se zaměřuje zejména na koordinaci a odbornou kvalitu činnosti pedagogických pracovníků školy, kteří se podílejí na **poskytování poradenských služeb**, při:

Standardní činnosti učitele mateřské školy

Příloha č. 3 vyhlášky část A upravuje Standardní činnosti učitele mateřské školy

1. **Identifikace dětí** se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných nebo mimořádně nadaných. Poskytování podpory těmto dětem ve vzdělávání, zajištění její individualizace a vyhodnocení nastavené podpory.
2. **Zpracování preventivního programu** školy.
3. **Vyhledávání a orientační šetření** dětí s rizikem či projevy rizikového chování; poskytování poradenských služeb těmto dětem a jejich zákonným zástupcům, případně zprostředkování péče odpovídajícího odborného pracoviště ve spolupráci s dalšími učiteli.

Dále v příloze č. 3 část A najdeme standardní činnosti speciálního pedagoga, psychologa, logopeda v mateřské škole.

Příloha č. 3 vyhlášky část B upravuje Standardní činnosti výchovného poradce, školního metodika prevence, školního psychologa, speciálního pedagoga, školského logopeda a část C upravuje Standardní činnosti sociálního pedagoga v základní a střední škole.

a) podpoře žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, žáků ohrožených předčasnými odchody ze vzdělávání a žáků s výchovnými problémy, včetně žáků s obtížemi v adaptaci na školní prostředí a sociálně-vztahovými problémy;

b) diagnostice žáků nadaných a mimořádně nadaných ve škole; a

c) aktivitách zaměřených na duševní zdraví žáků.

Dokumentace poradenských služeb

Škola vede o poradenských službách poskytovaných školním metodikem prevence, výchovným poradcem, školním psychologem, speciálním pedagogem nebo školským logopedem **dokumentaci o vyšetření**, jeho výsledcích a poskytnuté péči individuální i skupinové, včetně zprávy a doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami a žáka mimořádně nadaného, o součinnosti se školami a školskými zařízeními, o komunikaci a spolupráci s orgány veřejné moci.

V mateřské škole jsou poskytovány poradenské služby v rozsahu odpovídajícím počtu a vzdělávacím potřebám dětí školy **zaměřené zejména na**:

a) identifikaci a podporu dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných a mimořádně nadaných;

b) podporu dětí s potenciálním rizikem školní neúspěšnosti;

c) podporu dětí s výraznými deficity v osvojování výsledků učení v oblasti klíčových osobnostních a sociálních kompetencí;

d) realizaci metodických konzultací mezi pedagogy a se školskými poradenskými zařízeními; a

e) průběžné předávání informací zákonným zástupcům o realizované i navrhované podpoře jejich dítěte v předškolním vzdělávání.

V základní a střední škole jsou poskytovány poradenské služby v rozsahu odpovídajícím počtu a vzdělávacím potřebám žáků školy zaměřené na:

a) podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami;

b) sledování a vyhodnocování účinnosti zvolených podpůrných opatření;

c) prevenci školní neúspěšnosti;

d) kariérové poradenství spojující vzdělávací, informační a poradenskou podporu k vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšímu profesnímu uplatnění;

e) podporu vzdělávání a sociálního začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami;

f) podporu vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných;

g) průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s výchovnými či vzdělávacími obtížemi a vytváření příznivého sociálního klimatu pro přijímání kulturních a jiných odlišností ve škole a školském zařízení;

h) včasnou intervenci při aktuálních problémech u jednotlivých žáků a třídních kolektivů;

i) předcházení všem formám rizikového chování včetně různých forem šikany a diskriminace;

j) průběžné vyhodnocování účinnosti preventivních programů uskutečňovaných školou;

k) metodickou podporu učitelům při použití psychologických, speciálněpedagogických, sociálněpedagogických a logopedických postupů ve vzdělávací činnosti školy;

l) spolupráci a komunikaci mezi školou a zákonnými zástupci;

m) spolupráci školy při poskytování poradenských služeb se školskými poradenskými zařízeními.

Mateřská, základní a střední škola zpracovává a uskutečňuje program poradenských služeb ve škole, jenž zahrnuje popis a vymezení rozsahu činností určených pedagogických pracovníků, **preventivní program** školy včetně strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování. Pedagogičtí pracovníci, kteří se podílejí na zajišťování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, **poskytují součinnost** školským poradenským zařízením a spolupracují s orgány veřejné moci za účelem ochrany práv žáků. V neposlední řadě školy spolupracují se školským poradenským zařízením také v oblasti dalších služeb zajišťovaných pro žáky podle standardních činností uvedených v přílohách 1 a 2 k této vyhlášce a služeb zajišťovaných školou.

Autorka je školskou právničkou.